

**Інститут телекомунікацій і глобального інформаційного простору
Національної академії наук України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ІТГІП НАН України
від «26» січня 2026 року
протокол № 1
Наказ ІТГІП НАН України
№ 2 від «27» січня 2026 року

Директор О.М.Трофимчук

ПОЛОЖЕННЯ
про професійний розвиток науково-педагогічних
працівників
в Інституті телекомунікацій і глобального
інформаційного простору НАН України

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України (далі Положення) визначає види, форми, умови та процедури, які забезпечують професійний розвиток науково-педагогічних працівників, включаючи механізм оплати, умови і порядок визнання результатів підвищення кваліфікації в Інституті телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України (Інституті)

1.2 Положення розроблено відповідно до:

- Конституції України
- Закону України «Про освіту»
- Закону України «Про вищу освіту»
- Закону України «Про професійний розвиток працівників»
- Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»;
- постанови Кабінету міністрів України від 22 жовтня 2025 р. № 1343 «Про внесення змін до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»;
- Методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 року № 1341;
- Порядку реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 № 579;
- Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 № 610.

Питання професійного розвитку та вдосконалення викладання наукових працівників в освітніх програмах вищої освіти відображено у таких інституційних документах Інституту, як:

- Положення про атестацію наукових працівників;
- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про преміювання та матеріальне заохочення працівників Інституту

1.3 Наукові працівники Інституту, які беруть участь у реалізації освітніх програм вищої освіти, по суті перебувають у статусі науково-педагогічних працівників (далі – НПП). Відтак на них розповсюджується вимоги щодо підвищення кваліфікації НПП. Наукові працівники Інституту, які беруть участь в освітньому процесі реалізації освітніх програм вищої освіти, зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію в обсязі не менше шести кредитів ЄКТС протягом п'яти років. Метою підвищення кваліфікації є

професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі вищої освіти та забезпечення якості вищої освіти. Професійний розвиток НПП є складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти Інституту, яка сформована у порядку, визначеному законодавством.

1.4 Результати професійного розвитку НПП враховуються під час атестації працівників, яка проводиться не рідше ніж один раз на п'ять років відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та не частіше ніж один раз на три роки відповідно до Закону України «Про професійний розвиток працівників», а також під час формування групи забезпечення освітньо-наукових програм, укладанні трудового договору.

II. НАПРЯМКИ ТА ВИДИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НПП

2.1 Професійний розвиток НПП Інституту - це безперервний процес набуття нових та вдосконалення раніше набутих професійних та загальних компетентностей, необхідних для професійної діяльності, що передбачає постійну самоосвіту та інші види й форми професійного зростання і може реалізуватися шляхом формальної та неформальної/інформальної освіти, стажування, здійснення професійної діяльності тощо.

2.2 Професійним розвитком є:

- здобуття ступеня вищої освіти (освітнього, освітньо-професійного, освітньо-наукового, наукового), у тому числі за іншою спеціальністю чи освітньою програмою;
- підвищення кваліфікації, стажування та/або самоосвіта;
- виконання нових або професійних обов'язків більшої складності, тощо.

2.2. Професійний розвиток забезпечує НПП підтримку або поліпшення належного рівня своєї професійної кваліфікації, здійснення освітнього процесу на високому науковому, науково-педагогічному, методичному рівні з відповідної освітньої програми за спеціальністю, провадження наукової діяльності, підвищення педагогічної майстерності, наукової кваліфікації.

Професійний розвиток триває впродовж усього періоду професійної діяльності НПП.

2.3. Професійний розвиток НПП реалізується шляхом:

- формального професійного навчання – набуття НПП професійних знань, умінь і навичок у закладі освіти за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою

- неформального професійного навчання – набуття НПП професійних знань, умінь і навичок, не регламентоване місцем набуття, строком та формою навчання;

- інформальної освіти – передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, діяльністю.

2.4. Професійний розвиток НПП Інституту здійснюється з урахуванням вимог Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» і конкретні посадові обов'язки та/або перспективи їх розширення, особисті професійні інтереси НПП, набутий досвід, рівень виконання професійних (посадових) обов'язків.

2.5. Траєкторію професійного розвитку та змістовну його частину визначає НПП. Завідувач відділу, гарант освітньо-наукової програми погоджують напрями та зміст його професійного розвитку, з врахуванням навчальних дисциплін, освітньо-наукової програм, які забезпечує НПП. В окремих випадках, вони можуть надавати конкретні рекомендації щодо напрямів та змісту професійного розвитку НПП.

2.6. Участь у програмах професійного розвитку на території держави, що визнана Верховною Радою України державою-агресором чи державою-окупантом, не допускається

ІІІ. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НПП

3.1 Планування професійного розвитку НПП та розроблення графіку відповідних заходів здійснюється на рівні відділу підготовки кадрів вищої кваліфікації, узгоджуючись із науковими відділами Інституту.

3.2 Ведення обліку та контроль за дотриманням графіків реалізації заходів професійного розвитку НПП здійснюється відділом підготовки кадрів вищої кваліфікації спільно з відділом кадрів

3.3 Моніторинг і узагальнення результатів підвищення кваліфікації НПП Інституту здійснюється відділом підготовки кадрів вищої кваліфікації

3.4 Організаційний супровід проведення атестації наукових працівників та аналіз результатів атестації здійснюється вченим секретарем Інституту

3.5 Організація та проведення освітніх програм та заходів з підвищення кваліфікації / професійного розвитку НПП на рівні Інституту здійснюється відділом підготовки кадрів вищої кваліфікації

3.6 Представники первинної профспілкової організації Інституту здійснюють громадський контроль за дотриманням вимог нормативно-правових актів у сфері професійного розвитку НПП;

3.7 Умови, показники та порядок Стимулювання професійного

розвитку НПП врегульовано у відповідному Положенні.

IV. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ТА СТАЖУВАННЯ - ОСНОВНІ ВИДИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НПП

4.1 Підвищення кваліфікації та стажування - основні види професійного розвитку НПП

4.2 НПП мають право на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років

4.3 Підвищення кваліфікації НПП є формою професійного розвитку НПП спрямованою на набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань. Метою підвищення кваліфікації НПП є професійний розвиток НПП та удосконалення викладання і навчання у вищій освіті відповідно до державної та інституційної політик у галузі вищої освіти та забезпечення якості вищої освіти.

4.4 Обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації НПП встановлюється в годинах та / або кредитах Європейської кредитної трансферної системи (далі - ЄКТС, один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою протягом п'яти років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС.

Накопичувальна система передбачає можливість враховувати обсяги підвищення кваліфікації чи інших видів професійного удосконалення, які визнаються як підвищення кваліфікації, які здійснювалися НПП будь-коли впродовж міжтестастаційного періоду протягом п'яти років. Процедура, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації НПП, включаючи механізм оплати, умови й процедуру визнання результатів підвищення кваліфікації визначаються чинним законодавством та відповідним Положенням, яке є внутрішнім документом Інституту.

4.5 Основні напрями підвищення кваліфікації:

- розвиток професійних компетентностей (фахових методик, технологій тощо викладання навчальних дисциплін, формування у здобувачів освіти відповідних компетентностей) у відповідності до освітніх програм та спеціальностей;

- урахування психолого-фізіологічних особливостей здобувачів освіти певного віку, створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- дотримання академічної доброчесності та навичок використання штучного інтелекту в освіті;

- використання інформаційно-комунікативних та цифрових

технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку;

- мовленнєва, цифрова, комунікаційна, інклюзивна, емоційно-етична компетентність;

- формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням, технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи;

- розвиток управлінської компетентності (для керівників) тощо.

Зазначений перелік напрямів підвищення кваліфікації не є вичерпним і може бути скорегований або доповнений відповідно до особливостей

У разі викладання декількох навчальних дисциплін НПП самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямами у межах загального обсягу підвищення кваліфікації, визначеного законодавством

4.6 Формами підвищення кваліфікації є: інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева), дуальна; на робочому місці, на виробництві тощо. Форми підвищення кваліфікації можуть поєднуватись.

Підвищення кваліфікації може бути організовано як в Інституті, так і за іншим місцем та / або дистанційно, якщо це передбачено договором чи відповідною програмою.

4.7 Види підвищення кваліфікації:

- навчання за програмою підвищення кваліфікації, у тому числі участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо;

- стажування.

Як підвищення кваліфікації також можуть бути визнані окремі види діяльності НПП: участь у програмах академічної мобільності, наукове стажування, самоосвіта, здобуття наукового ступеня, вищої освіти, а для молодих науковців - проходження супервізії, можуть бути визнані як підвищення кваліфікації відповідно до Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ІТГП НАНУ.

4.8 Процедура зарахування окремих видів діяльності, їх результатів та обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти визначаються Вченою радою.

4.9 НПП, з урахуванням результатів самооцінки компетентностей і професійних потреб, змісту власної викладацької діяльності та/або посадових обов'язків, самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації

4.10 Стажування є також основним складником професійного розвитку НПП. Відповідно до частини шостої статті 18 Закону України «Про освіту» стажування – це набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань.

4.11 Стажування НПП може здійснюватися в закладах вищої освіти, установах, організаціях та на підприємствах. Між Інститутом та суб'єктом підвищення кваліфікації укладається договір про співробітництво за встановленою формою, що передбачає можливість стажування одного чи декількох НПП. За пропозицією однієї із сторін договору, до нього можуть вноситися зміни (уточнення) шляхом укладення відповідної додаткової угоди (додатка до угоди).

4.12 Розвиток досконалості викладання НПП – особливий напрям професійного розвитку. Вдосконалення викладання і навчання – один із ключових пріоритетів розбудови / розвитку Європейського простору вищої освіти, що передбачає реалізацію на рівні закладу вищої освіти на системній і безперервній основі політик, процедур, заходів, спрямованих на підвищення якості викладання і навчання із активним залученням у ці процеси студентів, викладачів, управлінського та адміністративного персоналу Інституту та інших стейкхолдерів. Досконалість викладання розглядається як ключова характеристика НПП, передумова забезпечення якості вищої освіти. Тому, для реалізації завдання з розвитку досконалості викладання НПП, відділом підготовки кадрів вищої кваліфікації щороку мають розроблятися плани, графіки, тощо підвищення кваліфікації/ професійного розвитку НПП, спрямованих на вдосконалення викладання у вищій освіті, залучати НПП до участі у цих заходах. Плани розвитку досконалості викладання НПП узгоджуються з випусковими відділами та гарантами ОНП та затверджуються на засіданнях Вченої ради Інституту. Підвищення кваліфікації та стажування за програмами розвитку досконалості викладання переважно здійснюється у закладах вищої освіти –партнерах Інституту. НПП можуть обирати й інші види розвитку професійного розвитку. НПП мають звітувати про виконання заходів з розвитку досконалості викладання під час щорічного звітування.

V. ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЯК ОСНОВНОГО ВИДУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

5.1 Підвищення кваліфікації НПП Інституту здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації на календарний рік, що розглядається на

засіданні Вченої ради Інституту, затверджується директором Інституту та виконується відповідно до цього Положення та Положення про підвищення кваліфікації НПП. НПП мають право на підвищення кваліфікації поза межами плану підвищення кваліфікації Університету на відповідний рік згідно з Положенням.

5.2 Суб'єктом підвищення кваліфікації може бути науковий відділ Інституту, заклади вищої освіти, інші наукові установи, юридичні чи фізичні особи, які мають право надавати освітні послуги з підвищення кваліфікації НПП. НПП вільні у виборі суб'єктів, що надають освітні послуги.

5.3 Суб'єкт підвищення кваліфікації може організовувати освітню діяльність у сфері підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності, за місцем роботи НПП, за іншим місцем, яке передбачено договором чи відповідною програмою. Основним критерієм вибору суб'єкта підвищення кваліфікації має бути відкритість і достовірність інформації про діяльність суб'єкта підвищення кваліфікації та відповідні програми, якість надання відповідних послуг, наявність відповідної ліцензії.

5.4 Відділ підготовки кадрів вищої кваліфікації готує, видає та реєструє документи підвищення кваліфікації, якщо НПП проходив підвищення кваліфікації в Інституті, а також реєструє документи, що засвідчують підвищення кваліфікації НПП, отримані поза Інститутом, здійснює інші організаційні заходи щодо навчання НПП

VI. ФІНАНСУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Фінансування витрат, пов'язаних з професійним розвитком НПП, здійснюється відповідно до чинного законодавства.